

**Europejski Komitet
Regionów**

Priorytety prac polskiej delegacji na 2018 r.

Członkowie polskiej delegacji w Europejskim Komitecie Regionów reprezentują interesy polskich samorządów. W tym celu aktywnie pracują we wszystkich komisjach Europejskiego Komitetu oraz podczas sesji plenarnych, dbając o odpowiednie uwzględnianie polskich stanowisk. W ramach swoich obowiązków współpracują z Radą UE, Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską. Polska delegacja pozostaje w bieżącym kontakcie ze Stałym Przedstawicielstwem RP przy UE, aby wszędzie tam gdzie jest to zasadne uzgadniać wspólne działania.

W 2018 r. członkowie delegacji będą nadal regularnie monitorować propozycje unijnych inicjatyw legislacyjnych pod kątem ich znaczenia dla polskich samorządów oraz będą angażować się w proces konsultacyjny ze szczególnym uwzględnieniem obszarów określonych w poniższym dokumencie jako priorytetowe. Jednocześnie członkowie podkreślają, że wspólne podejście na szczeblu europejskim przy realizacji wyznaczonych w programie prac Komisji Europejskiej na 2018 r. ambitnych celów politycznych, wymaga efektywnego włączenia władz samorządowych.

Obszary priorytetowe, na których polska delegacja będzie koncentrowała swoje prace, są zgodne z aktualnymi priorytetami Europejskiego Komitetu Regionów oraz programem prac Komisji Europejskiej na 2018 r.

1) Przyszłość polityki spójności po 2020 roku

Polityka spójności leży w centrum zainteresowania polskich samorządów. Jest najważniejszą unijną polityką inwestycyjną bezpośrednio wspierającą realizację przedsięwzięć w gminach, powiatach i województwach. Wpływa na tworzenie miejsc pracy, rozwój nowoczesnej infrastruktury, zrównoważony rozwój na poziomie lokalnym i regionalnym, poprawę warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego, poprawę jakości środowiska naturalnego, a w efekcie na polepszenie jakości życia obywateli.

W 2018 r. obchodzimy 30-lecie unijnej polityki spójności. Jest to moment, w którym UE będzie podsumowywała ten okres oraz debatowała na temat przyszłości tej polityki. Z tej okazji będą odbywały się wydarzenia organizowane przez Komisję Europejską oraz inne instytucje i organizacje. W tym kontekście Polska delegacja będzie nadal działała na rzecz umacniania znaczenia polityki spójności promując jej wizerunek jako skutecznej polityki samorządowej.

Rok ten będzie też okresem intensywnych przygotowań do kolejnego okresu programowania na lata 2021-2027 i w jego trakcie polityka ta zostanie w dużej mierze ukształtowana. Już w maju 2017 r. Europejski Komitet Regionów przyjął opinię nt. „Przyszłości polityki spójności po 2020 roku”, w której

opracowanie polska delegacja była aktywnie zaangażowana. W następstwie przyjęcia opinii w KR powstał Sojusz na rzecz spójności (Cohesion Alliance), którego „Oświadczenie na rzecz silnej polityki spójności UE po 2020 r.” podpisało już wielu członków delegacji, a w najbliższym czasie najpewniej dołączyć kolejni.

Członkowie polskiej delegacji będą inicjowali lub włączali się w debaty prowadzone na różnych forach. Potrzebne jest również dalsze zaangażowanie członków delegacji w przewodnictwo i jeszcze większe w prace grupy regionów słabiej rozwiniętych działającej w ramach KR. W tym zakresie członkowie KR będą podejmowali działania oraz popierali inicjatywy polskich regionów zmierzające do utrzymania polityki spójności po 2020 roku, w tym na rzecz regionów słabiej rozwiniętych takich jak np. Polska Wschodnia. Członkowie polskiej delegacji będą się również angażowali w konsultacje publiczne Komisji Europejskiej w sprawie funduszy UE w obszarze polityki spójności. Będą także wspierali współpracę transgraniczną, w tym popierali nowotworzone inicjatywy makroregionalne takie jak np. Strategia Karpacka.

Polska delegacja będzie również monitorować postęp prac legislacyjnych dotyczących funduszy wchodzących w skład polityki spójności. Pod koniec pierwszej połowy roku Komisja Europejska ma przedstawić propozycje nowego pakietu legislacyjnego w tym zakresie.

2) Wieloletnie Ramy Finansowe

Bieżący rok będzie również czasem intensywnej debaty na temat przyszłości wieloletnich ram finansowych, czyli długoterminowego planowania budżetu UE po 2020 roku. Dyskusje na ten temat rozpoczęły się w 2017 r. dwiema publikacjami Komisji Europejskiej: białą księgą w sprawie przyszłości Europy przedstawiającą pięć scenariuszy przyszłego rozwoju UE oraz dokumentem dotyczącym przyszłości finansów UE.

2 maja 2018 r. Komisja przedłożyła kompleksowe propozycje dotyczące nowej generacji programów finansowych w ramach wieloletnich ram finansowych na okres po 2020 r. Polska delegacja będzie z zainteresowaniem obserwować rozwój prac legislacyjnych oraz angażować się w debatę dotyczącą przyszłości unijnych finansów.

Na sesji plenarnej w styczniu KR przyjął „Dokument analityczny na temat przyszłości finansów UE”. Jej sprawozdawcą był przewodniczący polskiej delegacji, a inni członkowie aktywnie zaangażowali się w opracowanie dokumentu. W efekcie opinia ta odpowiada interesom polskich samorządów. Dokument zawiera postulaty dotyczące uproszczenia i zwiększenia elastyczności budżetu, aby zapewnić spójność i większą komplementarność między istniejącymi instrumentami finansowymi UE. Podkreśla, iż wieloletnie ramy finansowe (WRF) powinny być jednocześnie dalekowzroczne, jak i elastyczne, co pozwoli zarówno na zachowanie podejścia strategicznego, pewności planowania, jak również zapewni umiejętność reagowania na nowe wyzwania, takie jak migracja. Opinia zwraca także uwagę na potrzebę zasadniczej reformy systemu finansów, która pozwoliłaby na zachowanie odpowiedniego poziomu finansowania i uzupełnienia brakujących środków w związku z brexitem.

Jednocześnie delegacja postuluje o utrzymanie co najmniej obecnego poziomu finansowania polityki spójności, jak i wspólnej polityki rolnej i zaznacza, że terminowość pozostaje kluczową kwestią, a pakiet legislacyjny powinien zostać zaprezentowany tak szybko jak to możliwe.

3) Wspólna polityka rolna i rozwój obszarów wiejskich

Wspólna polityka rolna jest jedną z najstarszych polityk UE. Przez lata przeszła szereg reform dostosowujących ją do wyzwań dotyczących sektora żywności i sytuacji panującej na obszarach wiejskich, biorąc pod uwagę wpływ rolnictwa na środowisko. Obecnie wydaje się, że nadszedł moment kiedy konieczna będzie kolejna reforma.

W 2017 r. Komisja Europejska przeprowadziła konsultacje publiczne, które pokazały wyraźne poparcie dla kontynuacji wspólnej polityki rolnej, której instrumenty powinny skupiać się na wsparciu rolników i ochronie środowiska. 27 listopada 2017 r. KE opublikowała komunikat przedstawiający koncepcje przyszłego kształtu WPR. Ma ona ograniczać się do określenia wspólnych celów oraz zestawu środków pozwalających je osiągnąć. Państwa członkowskie będą mogły wybierać z tego wspólnego zestawu środków, na poziomie krajowym lub regionalnym, najodpowiedniejsze dla nich opcje do osiągnięcia celów wyznaczonych na szczeblu UE. Takie przejście od podejścia uniwersalnego do uwzględniania indywidualnych potrzeb oznacza, że wymogi unijne prawdopodobnie zostaną ograniczone do minimum. Kontynuowane będzie wsparcie dla rolników w postaci płatności bezpośrednich, a różnice między kwotami otrzymywanymi przez beneficjentów z różnych państw członkowskich mają zostać zmniejszone, co od dawna jest jednym z głównych polskich postulatów. Przyszła WPR ma również kłaść duży nacisk na kwestie ochrony środowiska i zmiany klimatu.

W nadchodzących miesiącach dyskusje oraz praca nad konkretnymi celami i przyszłą strukturą polityki w tej dziedzinie będą szły równolegle z opracowywaniem kolejnych wieloletnich ram finansowych. Pod koniec pierwszej połowy 2018 r. Komisja Europejska opublikuje swoje propozycje dotyczące przyszłości budżetu (maj 2018), którego dużą część stanowią środki na WPR oraz legislacji sektorowej dla wspólnej polityki rolnej. Polska delegacja będzie monitorować postępy tych prac legislacyjnych, a jej członkowie będą aktywnie angażować się w wydarzenia dotyczące tej polityki.

4) Badania i innowacje

Polska delegacja będzie niezmiennie promować udział polskich podmiotów w unijnych programach badawczych. Raporty Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE od lat wskazują, że polskie instytucje, przedsiębiorstwa i organizacje w niewystarczającym stopniu wykorzystują środki dostępne w ramach programów UE. Dane z września 2017 r. dotyczące programu Horyzont 2020 pokazują, że polscy partnerzy stanowią jedynie 2,45% beneficjentów otrzymując 1,03% dostępnych środków. Za to wskaźnik polskich wniosków, które otrzymały dofinansowanie w ramach programu H2020 wynosi 12,62%.

Członkowie polskiej delegacji zwracają uwagę, że programy unijne powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości partnerów z wszystkich krajów członkowskich. Będą podnosić kwestię małego udziału partnerów z „nowych” krajów UE, w tym z Polski. Będą również promować tzw. pakiet widening, czyli „Upowszechnianie doskonałości i zapewnienie szerszego uczestnictwa” w programie Horyzont 2020. Pakiet ten objęty jest osobnymi kryteriami kwalifikowalności beneficjentów w celu zapewnienia większego udziału partnerów z państw o niskim udziale w projektach realizowanych

w ramach programu. Działania takie pozwalają na zmniejszenie luki innowacyjnej w UE i zapewniają bardziej równomierny rozwój innowacyjnej gospodarki w Europie.

Polska delegacja będzie działała w ramach Europejskiego Komitetu Regionów na rzecz wsparcia polskiej nauki i jej udziału w programach badawczych. Ważne jest również, aby członkowie angażowali się w konsultacje publiczne organizowane przez Komisję Europejską w dziedzinie inwestycji, badań i innowacji, MŚP i jednolitego rynku. Da to możliwość wyrażenia opinii zarówno w zakresie dotychczasowych wyników w tych dziedzinach, jak i wyzwań na przyszłość. Zostaną one uwzględnione jako element aktualnego procesu oceny do celów kolejnych wieloletnich ram finansowych w tej dziedzinie.

Członkowie polskiej delegacji w swoich regionach będą pracować na rzecz aktywizacji jednostek naukowo-badawczych, uczelni wyższych oraz innych podmiotów sfery B+R, aby wspierać ich starania na rzecz pozyskiwania środków europejskich. Tylko aktywność wszystkich sfer (nauki, biznesu, sektora publicznego) przy zaangażowaniu społecznym pozwoli na redukcję luki rozwojowej między regionami słabiej rozwiniętymi, a pozostałą częścią UE.

Członkowie polskiej delegacji będą również monitorować i angażować się w proces negocjacji kolejnego programu ramowego na rzecz badań i innowacji na lata 2021-2027, tak by w kolejnym okresie rosło wsparcie na rzecz rozwoju przedsiębiorstw, szczególnie z kategorii MŚP, a w ich ramach tych, o największej wartości dodanej do europejskiej gospodarki (scale-up).

5) Ochrona środowiska - zmiana klimatu i gospodarka o obiegu zamkniętym

W 2018 r. ważną kwestią agendy unijnej pozostaje zmiana klimatu. Działania będą koncentrować się na wdrażaniu postanowień paryskich porozumień klimatycznych podpisanych w grudniu 2015 r. kiedy 195 krajów zobowiązało się do podejmowania działań na rzecz ograniczenia globalnego ocieplenia znacznie poniżej 2°C. Z punktu widzenia Europejskiego Komitetu Regionów ważnym zagadnieniem związanym z wdrażaniem tych postanowień jest wielopoziomowe zarządzanie. Jesienią 2018 r. w Katowicach odbędzie się kolejna edycja najważniejszego globalnego forum poświęconego światowej polityce klimatycznej - 24. sesja Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP24) wraz z 14. sesją Spotkania Stron Protokołu z Kioto (CMP 14). KR będzie aktywnie zaangażowany w wydarzenie jako oficjalny obserwator Konferencji i organizator wydarzeń towarzyszących, a wybrani członkowie KR wejdą w skład delegacji Unii Europejskiej na COP24. Członkowie polskiej delegacji aktywnie zaangażują się w konferencję, biorąc pod uwagę, że tak ważne wydarzenie o randze globalnej odbędzie się w Polsce.

Szczególną kwestią związaną z ochroną środowiska, która znajduje się w centrum zainteresowania polskiej delegacji jest gospodarka o obiegu zamkniętym. Jej założeniem jest wykorzystanie zasobów w bardziej zrównoważony sposób poprzez „zamknięcie” cyklu życia produktów dzięki zwiększeniu ich recyklingu, ponownego użycia oraz lepszej gospodarce odpadami. Maksymalne wykorzystanie surowców przynosi korzyści środowiskowe i gospodarcze, ponieważ sprzyja oszczędnościom energii i zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych. Na początku roku Komisja Europejska przyjęła dwa dokumenty dotyczące konkretnych aspektów tzw. circular economy, którymi w najbliższym czasie zajmie się KR. Jest to „Europejska Strategia na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym”, która stanowi realizację jednego z priorytetów „Planu działań na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym” oraz wniosek dotyczący zmiany dyrektywy w sprawie wody pitnej.

Członkowie delegacji będą w dalszym ciągu uczestniczyć w działaniach podejmowanych na forum Europejskiego Komitetu Regionów i innych forach unijnych dotyczących tematyki zmiany klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym, a także ochrony środowiska ogółem, podkreślając postulaty polskich samorządów w tym zakresie.

6) Największe wyzwania stojące przed UE - kryzys migracyjny, terroryzm i brexit

Od kilku lat Europa musi stawiać czoła nowym wyzwaniom związanym przede wszystkim z kryzysem migracyjnym oraz zamachami terrorystycznymi, które miały miejsce w kilku krajach europejskich. W efekcie tych wydarzeń spadło poczucie bezpieczeństwa wśród obywateli UE oraz zaufanie, że zjednoczona Europa jest w stanie sprostać takim wyzwaniom i wypracować konsensus pozwalający na podjęcie skutecznych działań. Polska delegacja podkreśla w tym kontekście, że Europa potrzebuje długofalowego i perspektywicznego podejścia do kwestii migracji i zagrożenia terrorystycznego, a także wzmocnienia ochrony granic zewnętrznych UE oraz skutecznych metod rozwiązywania sytuacji kryzysowych. Ponadto, delegacja zwraca uwagę na konieczność brania pod uwagę specyficznych uwarunkowań gospodarczych, społecznych, kulturowych i historycznych poszczególnych obszarów UE przy kreowaniu mechanizmów rozwiązywania kryzysów.

Ponadto, zbliża się moment tzw. brexitu, czyli wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, którego datę zaplanowano na 29 marca 2019 r. Obecnie trwają negocjacje dotyczące warunków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE. Dotyczą one m.in. kwestii brytyjskich zobowiązań finansowych wobec Unii, praw obywateli UE mieszkających w Wielkiej Brytanii oraz praw Brytyjczyków zamieszkających w państwach członkowskich UE, a także granicy pomiędzy Irlandią Północną, a Republiką Irlandii.

Wszystkie wyżej wymienione kwestie wywierają presję na obecną strukturę budżetu UE. Polska delegacja stoi na stanowisku, że nie powinny one skutkować cięciami budżetowymi, przede wszystkim w zakresie polityki spójności.

7) Polityka energetyczna

Obszarem zainteresowania polskiej delegacji będzie również polityka energetyczna ze szczególnym uwzględnieniem budowy gazociągu Nord Stream. W listopadzie 2017 r. w ramach Europejskiego Komitetu Regionów powołana została Międzyregionalna Grupa ds. Gazociągu Nord Stream. Celem działalności grupy jest przeanalizowanie wpływu gazociągu na środowisko oraz bezpieczeństwo energetyczne. Członkowie polskiej delegacji będą w dalszym ciągu angażować się w prace Międzyregionalnej grupy ds. Nord Stream, a także debaty na temat budowy gazociągu odbywające się na innych forach podkreślając interesy polskich samorządów.

Członkowie polskiej delegacji będą monitorować inicjatywy Komisji Europejskiej oraz prace legislacyjne w tym obszarze. Będą także wspierać działania KR w zakresie większego zaangażowania przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych w proces decyzyjny dotyczący polityki energetycznej. Działania te będą dotyczyć przede wszystkim opracowania wytycznych w zakresie klimatu i energii do roku 2030, zaleceń dla państw członkowskich dotyczących odpowiedniego włączenia samorządów w planowanie, monitoring i raportowanie w systemie zarządzania unią energetyczną oraz zaangażowania KR w prace Komitetu Unii Energetycznej.

8) Przyszłość Europy

W listopadzie 2016 r. Przewodniczący Rady Europejskiej, Donald Tusk zwrócił się do członków Europejskiego Komitetu Regionów z prośbą o przygotowanie opinii w sprawie: „*Rozważania nad Europą: głos samorządów lokalnych i regionalnych na rzecz odbudowy zaufania do Unii Europejskiej*”. Sprawozdawcami opinii zostali: Przewodniczący KR Karl-Heinz Lambertz oraz I Wiceprzewodniczący Markku Markkula. W piśmie do Przewodniczącego Europejskiego Komitetu Regionów, Przewodniczący Rady zaznaczył, iż należy odbudować zaufanie w projekt europejski podkreślając, że bardzo ważne jest to, aby w proces ten aktywnie zaangażować przede wszystkim obywateli UE. W odpowiedzi Komitet zainaugurował inicjatywę „Rozważania nad Europą”, której głównym założeniem było wystuchanie obywateli i umożliwienie im wyrażenia ich obaw, refleksji i koncepcji dotyczących przyszłości Europy. W jej ramach członkowie KR organizują debaty obywatelskie w swoich miastach i regionach. Zostały już one zorganizowane przez kilku członków polskiej delegacji i w bieżącym roku prawdopodobnie odbędą się kolejne wydarzenia w Polsce inaugurowane przez członków KR.

Ton dyskusji na temat Unii Europejskiej po 2020 roku nadała również biała księga w sprawie przyszłości Europy, która została opublikowana w marcu 2017 r. Przedstawia ona pięć scenariuszy dla UE na nadchodzące lata:

1. Kontynuacja – UE skupia się na realizacji pozytywnego programu reform
2. Nic poza jednolitym rynkiem – UE stopniowo koncentruje się na jednolitym rynku
3. Ci, którzy chcą więcej, robią więcej – UE pozwala zainteresowanym państwom na ściślejszą współpracę w konkretnych dziedzinach
4. Robić mniej, ale efektywniej – UE koncentruje się na skuteczniejszym i szybszym osiągnięciu rezultatów w wybranych obszarach polityki, poświęcając innym obszarom mniej uwagi
5. Robić wspólnie znacznie więcej – UE decyduje się robić znacznie więcej we wszystkich obszarach polityki.

Polska delegacja deklaruje dalsze zaangażowanie w debatę na temat przyszłości Europy oraz podejmowanie działań mających na celu wsparcie realizacji pozytywnych scenariuszy dla UE. Członkowie delegacji będą organizować oraz aktywnie uczestniczyć w dyskusjach na temat przyszłości UE i działań podejmowanych na arenie unijnej angażując w nie również mieszkańców swoich samorządów.

Marek Woźniak, Przewodniczący polskiej delegacji